
PŘEKLADY A REFERÁTY

CESTOU KONKURENCE NEBO SPOLUPRÁCE?

N. SARTORIUS

V současném období bouřlivého rozvoje lékařských věd vyvstává otázka, zda pokračovat ve výzkumech v oblasti psychiky, uvážíme-li, že kolika závažným objevům se v této oblasti již dospělo, a jak nepatrná část z nich se aplikuje v široké lékařské praxi. Vysoký progres v oblasti psychiatrie by mohl přinést značné zvýšení kvality i efektivnosti ve zdravotnictví, naráží však na stále se zvyšující a neúměrné náklady.

Je prokázáno, že nejvíce ovlivňuje zdraví jedince životní režim. Přirozeně, existují pro-

středky, které umožňují kontrolovat zdravotní stav každého jedince, žel statistické údaje chorob i úmrtnosti svědčí o jejich nedostatečném využívání. Podmínkou zvýšení péče o zdraví obyvatelstva je především zlepšení zdravotnických služeb vůbec. Platí to i v oblasti psychiatrie, kde se vyskytuje řada překážek, bránících širokému praktickému využívání vědomostí a dosažených výsledků výzkumu. Jsou to např. administrativní překážky v poskytování služeb, nedostatečná koordinace v práci zdravotnického personálu, nedostatek moder-

ních technických zařízení, velká kumulace prostředků do hospitalizačních center na úkor uvolňování fondů pro ostatní zdravotnickou síť, nezdravá profesionální konkurence mezi předními ústavy i odborníky, která je snad ještě nebezpečnější, než stále se zhoršující kvalifikační profil zdravotnického personálu v širokém měřítku apod.

Ve vyspělých západních zemích se na jedné straně závratně zvyšují finanční prostředky poskytované zdravotnictví, na druhé straně je praktické vyšetřování širokých lidových mas na velmi nízké úrovni a často není poskytováno vůbec žádné. Ačkoliv přední odborníci zdůrazňují obrovský význam psychické kondice obyvatel, nepatří ochrana psychického zdraví člověka mezi závazné úkoly zdravotnictví a často odborníci kvalifikují otázku boje za dobrou psychickou kondici každého jednotlivce za problém prakticky neřešitelný. Proto je psychiatrie podceněna a její rozvoj vlastně nepřímo potlačován. Uvedme příklad: v oblasti jihovýchodní Asie, kterou obývá asi 800 mil. lidí, pracuje jen 700 psychiatrů, v Africe na jih od Sahary jen několik desítek; stále se prohlubující závažnost psychických onemocnění se nikterak neodráží v učebních osnovách budoucích specialistů v oblasti plánování a organizace zdravotnictví!

Je přirozené, že mnoho z uvedených překážek lze odstranit vyšší koncentrací a koordinovaností úsilí, upřímnou snahou různých resortů vnést svůj vklad pro zlepšení psychického zdraví obyvatelstva, veliké možnosti spočívají

v přijetí správných politických i ekonomických zásad.

Byl vypracován program zvyšování úrovně psychické léčby v širokém měřítku, neboť stále důrazněji se projevuje požadavek poskytnout efektivní a přitom levnou pomoc psychicky narušeným na úrovni běžného lékařského ošetření. Probíhají široké výzkumné práce v rozvojových zemích, ale i v tak vyspělých zemích, jako je např. Anglie. Výzkumy umožní vypracovat takové metody, aby se do úsilí boje proti psychickým onemocněním mohli zapojit nejen lékaři-specialisté a veškerý zdravotnický personál, ale i učitelé, policie apod. Bylo vyspecifikováno 15 speciálních preparátů, které by měly postačit ke globální psychické léčbě. Byla vypracována obecná terminologie, standardizovány metodiky vyhodnocení psychického stavu pacienta z libovolné etnické skupiny, navrženy všeobecně použitelné systémy klasifikace a diagnostiky, mnoho zemí hledá levný a jednoduchý způsob sběru informací z oblasti psychiatrie, aby bylo možno správně vymezit posloupnost úkolů v této oblasti i naléhavost jejich řešení.

Lze proto závěrem konstatovat, že jak výzkum, tak praktická klinická péče v oblasti psychiatrie musí jít ruku v ruce, musí se vzájemně doplňovat a musí mít i společný cíl — zajistit co možná nejvyšší stupeň psychické kondice každého jednotlivce, každého národa.

Pramen: N. Sartorius: „Konkuritovat ili dopolnjet?“, Zdorovje mira č. 3/1978

—Kom—